

ความเป็นมาของปัญหา

คำลักษณนามเป็นคำชนิดหนึ่งที่น่าสนใจ มีผู้ศึกษาคำลักษณนามในคำค้นต่าง ๆ เป็นต้นว่า การจำแนกประเภทย่อยของคำลักษณนาม ที่มาของคำลักษณนาม การใช้คำลักษณนามในสมัยต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา จนถึงรัตนโกสินทร์ แต่การวิเคราะห์คำลักษณนามส่วนมากจะมุ่งศึกษาคำลักษณนามที่ใช้ในภาษารุงเทพา การศึกษาคำลักษณนามในภาษาถิ่นต่าง ๆ มีบ้างแต่ไม่มากนัก เช่น มีการศึกษาคำลักษณนามในภาษาสงขลา¹ และภาษาเชียงใหม่² ยังไม่มีใครนำคำลักษณนามในภาษาถิ่นต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกันอย่างละเอียด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคำลักษณนามในแนวดังกล่าว แต่เนื่องจากผู้วิจัยมีข้อมูลของภาษาเชียงใหม่กับภาษารุงเทพา มากกว่าภาษาถิ่นอื่น ๆ จึงเลือกศึกษา เปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาถิ่นทั้งสองว่ามีลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่า คำใดในภาษาเชียงใหม่และภาษารุงเทพา ที่ใช้เป็นคำลักษณนามโดยบ้าง
2. เพื่อเปรียบเทียบคำลักษณนามของภาษาถิ่นทั้งสองในคำตำแหน่งและการใช้คำลักษณนาม
3. เพื่อศึกษาว่าผู้ใช้ภาษาเชียงใหม่และผู้ใช้ภาษารุงเทพา มีเกณฑ์การจำแนกประเภทสิ่งต่าง ๆ เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

---

¹วิจินต์ ฉันทะวิบูลย์, "ความแตกต่างระหว่างภาษารุงเทพา และภาษาสงขลา" วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2498-2499.

²อยู่เคียง แซ่ไคว้, "หมวดคำในภาษาเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะคำลักษณนามในภาษาเชียงใหม่และในภาษารุงเทพาที่ใช้ทั่วไปในปัจจุบัน

2. แหล่งข้อมูลของคำลักษณนามในภาษาถิ่นทั้งสอง มีดังนี้

2.1 คำลักษณนามของภาษาเชียงใหม่ เก็บข้อมูลจาก หลักภาษาไทย พายัพ ของ พระธรรมราชาวัชร (ฟู อุตฺตสิโว ป.6) พจนานุกรมไทยยวน-ไทย-อังกฤษ ของ เมฆ รัตนประสิทธิ์ พจนานุกรมภาษาเหนือ ของ จ.จ.ส. พจนานุกรมลานนาไทย ของ มณี พยอมยงค์ วิทยานิพนธ์ เรื่อง "หมวดคำในภาษาเชียงใหม่" ของ อยู่เคียง แซ่ไคว้ และ จากผู้ออกภาษา

2.2 คำลักษณนามของภาษารุงเทพา เก็บข้อมูลจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 และ พ.ศ. 2525 วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ลักษณะคำไวยากรณ์ในภาษาไทย" ของ ราตรี ชันวารชร และจากผู้ออกภาษา

3. ศึกษาวิเคราะห์คำลักษณนามของภาษาถิ่นทั้งสองในแง่การจำแนกประเภทของคำลักษณนาม ทำเน่ง การใช้คำลักษณนาม รวมทั้งเกณฑ์การจำแนกสิ่งต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการใช้คำลักษณนามในภาษาถิ่นทั้งสองด้วย

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

1. สํารวจหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ และ เอกสารต่างๆที่กล่าวถึงเรื่องของคำลักษณนาม เพื่อพิจารณาว่ามีงานวิจัย หรือ มีหนังสือเล่มใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัยบ้าง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นภาษาเขียนจากพจนานุกรมฉบับต่างๆ วิทยานิพนธ์ และ หนังสือต่างๆ

3. นำข้อมูลทั้งหมดไปสอบถามผู้ออกภาษา ถิ่นละ 3 คน

3.1 ผู้บอกภาษาเชียงใหม่

3.1.1 นาง ย่น กาโล อายุ 77 ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

3.1.2 นาง ทองใบ จรินโท อายุ 67 ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

3.1.3 นาย สายทอง คงชนะ อายุ 63 ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 ผู้บอกภาษากรุงเทพา

3.2.1 นาง ชิค วัฒนะประเสริฐ อายุ 79 ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่ กรุงเทพฯ

3.2.2 นาง ลออ วิสิฐพันธุ์ อายุ 65 ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่กรุงเทพฯ

3.2.3 นาง สิริมา กนิษฐานนท์ อายุ 63 ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่กรุงเทพฯ

การที่เลือกผู้บอกภาษาที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปนั้น เพราะผู้วิจัยเชื่อว่า ผู้บอกภาษาที่อยู่ในวัยดังกล่าว จะใช้คำลักษณนามที่เป็นคำดั้งเดิมในภาษาถิ่นของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บอกภาษาเชียงใหม่ จะใช้คำลักษณนามที่เป็นคำท้องถิ่นมากกว่า เคียงซึ่งอาจจะใช้คำลักษณนามที่ได้รับอิทธิพลไปจากภาษากรุงเทพา

4. นำข้อมูลทั้งหมดที่ผู้บอกภาษาใช้มาบันทึกลงในบัตรคำ
5. วิเคราะห์และจัดประเภทคำลักษณนามในแต่ละถิ่น
6. นำผลการศึกษารายภาษาถิ่นทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน
7. สรุปผลการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยนี้

1. ทำให้รู้และเข้าใจเรื่องของคำลักษณนามในภาษาไทย โดยเฉพาะคำลักษณนามในภาษาเชียงใหม่ และ ภาษากรุงเทพา
2. เพื่อเป็นตัวอย่างและแนวทางแก่ผู้วิจัยคำลักษณนามในภาษาถิ่นอื่นๆ
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาถิ่นโดยทั่วไป

งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

พระยาอุปกิตศิลปสาร จัดให้คำลักษณนามเป็นคำนามประเภทหนึ่ง กล่าวคือ ท่านได้แบ่งคำนามออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. สามานยนาม
2. วิสามานยนาม
3. สมุหนาม
4. ลักษณนาม
5. อาการนาม

พระยาอุปกิตศิลปสาร กล่าวถึงคำลักษณนามไว้ในหนังสือ หลักภาษาไทย¹ ว่า คำนามที่ใช้บอกลักษณะของสามานยนามอีกทีหนึ่ง เช่น คำเรียกพระว่า"รูป" เรียกสัตว์ว่า"ตัว" เรียกเรือว่า"ลำ" เป็นต้น เหล่านี้เรียกว่าลักษณนาม...ลักษณนาม ก็คือ สามานยนาม และ สมุหนาม นั้นเอง แต่เอามาใช้เรียกบอกลักษณะของคำนามข้างหน้า คล้ายกับ คำวิเศษณ์ จึงเรียกชื่อต่างออกไปอีกอย่างหนึ่ง...

พระยาอุปกิตศิลปสาร ได้จำแนกคำลักษณนามออกเป็นประเภทต่างๆ 6 ประเภท ได้แก่

1. ลักษณนามบอกชนิด เช่น

ใบ	สำหรับใช้กับ	ภาชนะทั้งปวง
เรือ	"	นาฬิกา
เล่ม	"	หนังสือ เอกเขียน ศัตราต่างๆ เทียน เข็ม กรรไกร สิว เป็นต้น
2. ลักษณนามบอกหมวดหมู่ เช่น

กอง	สำหรับใช้กับ	ทัพ ทหาร คนทำงานร่วมกัน ของที่กอง รวมกัน อัฐ ทราย เป็นต้น
หมู่	"	คน สัตว์ สิ่งของ ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ
สำหรับ, ชุก	"	คน หรือ สิ่งของที่มีครบตามอัตรา

3. ลักษณะนามบอกสีฐาน เช่น

หลัง	สำหรับใช้กับ	ของที่มีรูปเป็นหลังคา เช่น เรือน ตึก ภูม ประทุน เกอ บุษบก มุง เป็นต้น
ฉั้น	"	ของที่มีรูปแบนบางกว้างใหญ่ เช่น ฉ่า เสื้อ พรหม กระแจะ หนังสือ ที่ไช้ปู เป็นต้น
สาย	"	ของที่เป็นทางยาว เช่น ถนน ทาง ลำน้ำ เป็นต้น

4. ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา เช่น

คู่	สำหรับใช้กับ	ของที่มีชุกละ 2 สิ่ง เช่น รองเท้า ถุงเท้า แจกัน เชิงเทียน ขอนกีส้อม เป็นต้น
กุดิ	"	ผ้าห่อหนึ่งทีรวมกัน 20 ฉั้น
ช้อภาชนะ ทาง ๆ เช่น ตุ้ม ไห ภาลา	"	ของทีทวงควยภาชนะนั้น ๆ เช่น น้ำ 5 ตุ้ม น้ำปลา 3 ไห เหล้า 1 ขวด เป็นต้น

5. ลักษณะนามบอกอาคาร เช่น

จิบ	สำหรับใช้กับ	ของทีจิบ เช่น พลุ
มัด	"	ของทีมัด เช่น ฟืน
มวน	"	ของทีมวนไว้ เช่น ยาจืด กระดาษ

6. ลักษณะนามซ้ำชื่อ เช่น

ประเทศ 2 ประเทศ บ้าน 2 บ้าน วัด 2 วัด

ดร. บรรจบ พันธุเมธา กล่าวไว้ในหนังสือ ลักษณะภาษาไทย¹ ว่า

คำลักษณนาม คือ คำที่กำหนดขึ้นใช้ ไว้ท้ายคำคุณศัพท์บอกจำนวนนับ หรือ ประมาณ เพื่อขยายคำนามข้างหน้าบอกรูปลักษณะและชนิด หรือ ประเภทของคำที่อยู่ข้างหน้าคำบอกจำนวนไปพร้อมกัน และช่วยทำให้คำที่มีความหมายหลายอย่างมีความหมายชัดเจนขึ้น คำลักษณนามเป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของภาษาไทย ในฐานะที่เป็นภาษาหนึ่งในภาษาคำโลก

หน้าที่ประการหนึ่งของคำลักษณนามที่ดร. บรรจบ พันธุเมธา กล่าวถึงคือ บอกลักษณะของคำนามนั้นๆว่า เป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิต รูปลักษณะเป็นอย่างไร ทั้งลักษณะใหญ่และลักษณะย่อย นอกจากนั้น ดร. บรรจบ ได้จำแนกคำลักษณนามตามรูปลักษณะ และคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ที่ลักษณนามไปขยาย เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต กับ ประเภทที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต

ประเภทที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต ได้แก่ คำลักษณนามที่ใช้กับคน และ สัตว์ เป็นต้นว่า คน องค์ รูป คน ตัว

ประเภทที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะต่างๆ เช่น ลักษณะกลม (ซึ่งมีทั้งกลมอย่างลูกบอล กลมแบน กลมเป็นวง กลมยาวทรงกระบอก) ลักษณะเล็กยาว ลักษณะแบนเป็นแผ่น ลักษณะเป็นคอก ลักษณะเป็นต้น รวมทั้งลักษณนามที่ใช้บอกมาตรา ชั่ง ตวง วัด นับ ค้วย

ราตรี ชันวารชร กล่าวถึง คำลักษณนามไว้ในวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ลักษณะคำไวยากรณ์ไทย"² ว่า คำลักษณนามจัดเป็น "คำไวยากรณ์"³ประเภทหนึ่ง โดยกล่าวถึง ลักษณะของคำลักษณนาม พอสรุปได้ดังนี้

1

บรรจบ พันธุเมธา, ลักษณะภาษาไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519), หน้า 224.

2

ราตรี ชันวารชร, "ลักษณะคำไวยากรณ์ในภาษาไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

3

"คำไวยากรณ์" หมายถึง คำที่ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบตามลำพังในประโยคเริ่มได้ จะต้องทำหน้าที่นั้นๆร่วมกับคำนาม และ คำเชื่อม คำลักษณนามจัดอยู่ในประเภทคำขยายนาม

1. เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และ ทำหน้าที่ตามลำพังได้
2. เป็นคำที่มีความหมายทางโครงสร้าง โดย
  - 2.1 ขยายคำนามในนามวลี เพื่อบอก เอกพจน์ เช่น ขอซ้อนคัน
  - 2.2 ขยายคำนามในนามวลี เพื่อบอกความกำหนัดพิเศษเฉพาะ เช่น ขอซ้อนคันเล็ก ขอซ้อนคันนั้น ขอซ้อนคันแรก

นอกจากนั้น ราตรี ชันวารชร ยังได้รวบรวมคำลักษณนามไว้ในภาคผนวก
จำนวน 342 คำ

ดร. นววรรณ พันธุเมธา กล่าวไว้ในหนังสือ ไวยากรณ์ไทย¹ ถึง
คำแยกประเภท หรือคำลักษณนามว่า เป็นคำขยายประเภทหนึ่งที่ใช้ขยายได้ทั้งคำนาม
และคำกริยา คำแยกประเภทที่ใช้ขยายคำนาม เป็นคำที่จำแนกคำนามสามัญออกเป็น
กลุ่มเป็นพวก อย่างเช่น คำนามประเภทที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตนั้น ดร. นววรรณ พันธุเมธา
ได้จำแนกออกเป็น

1. คำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งที่อยู่ลำพัง
  - ก. จำแนกตามรูปร่างลักษณะของสิ่งนั้น เช่น
    - ใบ เป็นคำแยกประเภทสำหรับสิ่งที่มีลักษณะแบนบาง และ
ลักษณะต่างๆ เช่น จาน ถาด ใบไม้
    - ควง เป็นคำแยกประเภทสำหรับสิ่งที่มีลักษณะกลม เช่น
ควงจันทร์ ควงอาทิตย์ รอยเบือน
    - วง เป็นคำแยกประเภทสำหรับสิ่งที่ชกเป็นรูปกลม เช่น
แหวน กำไล

1

นววรรณ พันธุเมธา, ไวยากรณ์ไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2525), หน้า 27.

ข. จำแนกตามชนิด เช่น

อย่าง ชนิด ประเภท ประการ ข้อ เป็นคำแยกประเภทที่ใช้
ทั่วไป

แจ้ง เล่า แปลง เป็นคำแยกประเภทที่ใช้เฉพาะกับสิ่งๆเดียว

ถึง แชนง เพลง ประโยค นิ้ว เป็นคำแยกประเภทที่ซ้ำกับคำนาม

ค. จำแนกตามมาตราวิธ เช่น

นาที ชั่วโมง วัน เดือน ปี เป็นคำแยกประเภทที่ใช้กับเวลา

ชวบ รอบ เป็นคำแยกประเภทที่ใช้กับ อายุ

กิโลกรัม ลิตร กระจก หาบ ชั่ง เป็นคำแยกประเภทที่ใช้กับ
น้ำหนัก

2. คำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งที่อยู่รวมกัน

ก. จำแนกตามลักษณะของสิ่งที่อยู่รวมกัน เช่น พวง เครือ หวี
ช่อ ฯลฯ

ข. จำแนกตามมาตราวิธ เช่น ถึง แก้ว ห่อ ฯลฯ

ค. จำแนกตามชนิด เช่น

โหลง เป็นคำแยกประเภทที่ใช้เรียกช่างที่อยู่รวมกันจำนวนหนึ่ง

ทะเลาย เป็นคำแยกประเภทที่ใช้เรียกหมากหรือมะพร้าวที่อยู่รวมกัน

เรียง เป็นคำแยกประเภทที่ใช้เรียกพลูที่เรียงกันอยู่ 20 ใบ

ส่วนคำแยกประเภทที่ใช้ขยายคำกริยานั้น จำแนกเป็น

อย่าง เป็นคำแยกประเภทที่ใช้จำแนกตามชนิด

กิน ก้าว พัก เป็นคำแยกประเภทที่จำแนกตามช่วงเวลา หรือ
ระยะทางที่ทำอากรานั้น

หน ที่ ครั้ง เทียว เป็นคำแยกประเภทที่จำแนกตามครั้งที่ทำอากร

เมตร ฟุต นิ้ว เป็นคำแยกประเภทที่จำแนกตามมาตราวิธ

คร. นววรรณ พันธุเมธา ถือว่า คำแยกประเภทเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยเราใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการรวมบางสิ่งบางอย่างเข้าด้วยกัน หรือแยกสิ่งต่างๆ ออกจากกัน

จิไลรุยาพร¹ กล่าวถึง คำลักษณนามที่พบบ่อยในหนังสือทั่วไป เช่น หนังสือพิมพ์ นวนิยาย และ นิตยสาร เป็นต้น คำลักษณนามที่นำมาศึกษาได้แก่ คำลักษณนามจาก พจนานุกรมฉบับ McFarland คำลักษณนามบอกถารซึ่ง ทวง วัค คำลักษณนามที่ใช้ กับคำกริยา และคำลักษณนามที่ซ้ำคำนาม เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการสอนเรื่องคำลักษณนาม ให้แก่ชาวต่างประเทศที่ต้องเรียนรู้ภาษาไทย

งานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ครอบคลุมเฉพาะคำลักษณนามที่ใช้อยู่ในภาษากรุงเทพฯ ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามในภาษาเชียงใหม่ นั้น มีงานวิจัยของ อยู่เคียง แซ่ไคว ที่กล่าวถึง คำลักษณนาม ไว้ในวิทยานิพนธ์ เรื่อง "หมวดคำในภาษาเชียงใหม่" ว่า "คำลักษณนาม คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยค ทคสอบ² ที่ 5 ซึ่งมี 6 ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ได้ และต้องไม่ใช่คำนาม"³

กรอบ 5 คำนาม _____ คำคุณศัพท์ คำบอกกำหนดเสียงสูง-ตก คำกริยาอาการ คำช่วยหลังกริยา

pet¹ tua¹ ñay² ni:⁴ tay¹ lɛ:w⁵

เปิด ทัว โท นี้ คาย แล้ว

1

Vilai Ruyaporn, "Classifiers In Thai" (Master's Thesis, Chulalongkorn University, 1964).

2

ดูรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างกรอบประโยคทคสอบใน โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ไทย. ของ คร. วิจิตร ภาณุพงศ์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520) หน้า 51.

3

อยู่เคียง แซ่ไคว, "หมวดคำในภาษาเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

คำว่า "ตัว" [tua¹] และคำอื่นที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า "ตัว" ในกรอบประโยคทดสอบนี้ได้ ถือว่าเป็นคำในหมวดคำลักษณนาม และ อยู่เคียงแซ่ไคว ไควรวบรวมคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามแต่ละคำไว้ในภาคผนวก จำนวน 270 คำ

สัทอักษรและเครื่องหมายที่ใช้ถอดเสียงภาษาเชียงใหม่

การถอดเสียงคำภาษาเชียงใหม่ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้ตามวิทยานิพนธ์เรื่อง "หน่วยเสียงของภาษาเชียงใหม่"¹ ของเบญจวรรณ สุนทรารกุล สัทอักษรที่ใช้ถอดเสียงภาษาเชียงใหม่ มีดังนี้

1. สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ

p ph b t th d c ch k kh ?

f s h m n ญ ญ l w y

2. สัทอักษรแทนเสียงสระ

ก. สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว

i i: ɨ ɨ: u u:

e e: ə ə: o o:

ɛ ɛ: a a: ɔ ɔ:

ข. สัทอักษรแทนเสียงสระผสม

ia ɨa ua

3. เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์

- เสียงกลาง (ไม่มีเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์)

1

เสียงขึ้น

1

¹ เบญจวรรณ สุนทรารกุล, "หน่วยเสียงของภาษาเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505.

- 2 เสียงต่ำ
3 เสียงต่ำ-ตก
4 เสียงสูง-ตก
5 เสียงสูง

สัทอักษรและเครื่องหมายข้างต้น ใช้แทนเสียงต่างๆ ดังนี้

เสียงพยัญชนะต้น

ก. พยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะต้นที่เป็นพยัญชนะเดี่ยวในภาษาเสียงใหม่
มี 21 เสียง ซึ่งใช้สัทอักษรแทนได้ ดังนี้

<u>สัทอักษร</u>	<u>ตัวอย่าง</u>	<u>คำภาษากรุงเทพฯ ที่ความหมายตรงกัน</u>
p	pa: ¹	ปลา
	pok ⁵	พก
ph	phɛn ²	แผ่น
b	bɔ:k ²	กระบอก
t	ton ⁴	ต้น
	tr:ŋ ⁵	ทอง
th	thoŋ ¹	ตุง
c	cop ¹	จบ
	ca:ŋ ⁵	ข้าง
ch	cha:	ชา
k	kam ¹	กำ
	kam	คำ
kh	kha:ŋ ⁴	ข้าง
ʔ	ʔom	อม

ลัทอักษร

ตัวอย่าง

คำภาษากรุงเพาที่ความหมายตรงกัน

f	fu:ŋ ¹	ฝูง
s	se:k ²	แฉก
	sa:t ²	เสื่อ
h	ha:ŋ ¹	หาง
m	mo:ŋ	โมง
n	nat ⁵	นัด
ń	ńuaŋ	ยวง
ŋ	ńeŋ ³	แงง
l	lua ¹	พีน
w	wan	วัน
y	ya:ŋ ²	อย่าง

ข. พยัญชนะผสม พยัญชนะคั่นที่เป็นพยัญชนะผสมในภาษาเชียงใหม่

พยัญชนะตัวแรก คือ

และพยัญชนะตัวที่สองคือ

มีการเรียงกันเป็น 9 แบบ คั่นกัน ดังนี้

ลัทอักษร

ตัวอย่าง

คำภาษากรุงเพาที่ความหมายตรงกัน

cw	cwaŋ ¹	คลัง, เพ้อ
kw	kwε:n ²	ช่านาญ
khw	khwak ⁵	กระทง
sl	sluat ³	เสมอ
sw	swa:t ³	หวัดไป
ńw	ńwa:m ³	ขยุ้ม
ŋw	ŋwa:y ⁵	หันกลับ
lw	lwa:t ³	ลูปไล้, ทา
yw	ywa:t ²	ตก, พังลงมา

ค. พยัญชนะสะกด พยัญชนะสะกดในภาษาไทยใหม่มี 9 เสียง ซึ่งใช้
 สัทอักษรแทนได้ ดังนี้

<u>สัทอักษร</u>	<u>ตัวอย่าง</u>	<u>คำภาษากรุงเทพาที่ความหมายตรงกัน</u>
-p	pip ⁵	ป๊ีบ
-t	met ⁵	เม็ค
-k	pa:k ³	กระจา
-ʔ	kwʔ ¹	เกาะ
-m	cum	พวก, ชุก
-n	can ⁵	ชั้น
-ŋ	ca:ŋ ⁵	ข้าง
-w	khaw ⁴	ชาว
-y	bay	ไบ

เสียงสระ

ก. สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว สระเดี่ยวในภาษาไทยใหม่ มี 18 เสียง
 ซึ่งใช้สัทอักษรแทนได้ ดังนี้

<u>สัทอักษร</u>	<u>ตัวอย่าง</u>	<u>คำภาษากรุงเทพาที่ความหมายตรงกัน</u>
i	tin ²	ชั้น
i:	wi: ¹	หวี
e	met ⁵	เม็ค
e:	he:t ²	เหตุ
ɛ	phɛ:n ²	แผน
ɛ:	khɛ:n ¹	แขน
ɨ	thɨŋ ¹	ถึง
ɨ:	phɨ:n ¹	ผืน

<u>ศัพท์อักษร</u>	<u>ตัวอย่าง</u>	<u>คำภาษากรุงเพาที่ความหมายตรงกัน</u>
๑	kon ²	ครึ่ง
๑:	ka:p ²	รองเท้า
a	ʔan	อัน
a:	ta: ¹	ตา
u	suŋ	ซุง
u:	fu:ŋ ¹	ฝูง
o	thoŋ ¹	ดุง
o:	ho:ŋ	โรง
๑	kw? ¹	เกาะ
๑:	co:n ⁵	ชอน

ข. ศัพท์อักษรแทนเสียงสระผสม ในภาษาเชียงใหม่ มีสระผสม 3 เสียง
ซึ่งใช้ศัพท์อักษรแทนได้ ดังนี้

<u>ศัพท์อักษร</u>	<u>ตัวอย่าง</u>	<u>คำภาษากรุงเพาที่ความหมายตรงกัน</u>
ia	siap ²	เสียบ
ia	sia ⁴	เสื่อ
ua	tua ¹	ตัว

เสียงวรรณยุกต์ เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยใหม่ มี 6 เสียง ซึ่งใช้เครื่องหมาย
แทนเสียง ดังนี้

<u>เครื่องหมาย</u>	<u>ระดับเสียง</u>	<u>ตัวอย่าง</u>	<u>คำภาษากรุงเทพฯที่ความหมายตรงกัน</u>
-	33	?om	ฒ
/1/	24	ka: ¹	กา
/2/	22,11	b>:k ²	กระบอก
/3/	21	ηεη ³	แง
/4/	42,41	khaw ⁴	ขาว
/5/	44,55	ca:η ⁵	ช่าง